

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سلسله تک‌نگاشت‌های  
الگوی اسلامی ایران پیشرفت

# تفکر نرم در طراحی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

مهر ماه ۱۳۹۳

## رهبر فرزانه انقلاب اسلامی:

باید در طراحی الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت  
بر چهار عرصه‌ی فکر، علم، معنویت و زندگی تکیه شود  
که در این میان، موضوع «فکر» بنیانی‌تر از بقیه‌ی عرصه‌ها است

در دیدار اعضای شورای عالی  
مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت  
۱۳۹۱/۱۲/۱۴

سرشناسه : حنفی‌زاده، پیام، ۱۳۵۳ -  
عنوان و نام پدیدآور : تفکر نرم در طراحی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت / پیام حنفی‌زاده، محمد  
محرابیون‌محمدی.  
مشخصات نشر : تهران: مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، ۱۳۹۳.  
مشخصات ظاهری : ۸۶ ص: مصور، جدول، نمودار.  
فروست : سلسله تک نگاشت‌های الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت: ۳۳.  
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۱۱-۲۲-۷  
وضعیت فهرست نویسی : فیبا  
موضوع : پیشرفت  
شناسه افزوده : مهرابیون محمدی، محمد، ۱۳۶۴ -  
شناسه افزوده : مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت  
رده بندی کنگره : ۱۳۹۳ ت۷ ح۹ / HMA۸۹۱  
رده بندی دیویی : ۳۰۳/۴۴  
شماره کتابشناسی ملی : ۳۷۵۲۱۲۵

### سلسله تک نگاشت‌های الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت: تفکر نرم در طراحی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

نگارش: دکتر پیام حنفی‌زاده (عضو هیئت‌علمی دانشگاه علامه طباطبائی تهران)  
محمد محرابیون محمدی (دانشجوی دکترای مدیریت فناوری اطلاعات دانشگاه علامه طباطبائی تهران)

ناشر: نشر الگوی پیشرفت، وابسته به مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت

نوبت چاپ: اول، مهرماه ۱۳۹۳

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک:

قیمت: ۵۰۰۰۰ ریال

تلفن: ۰۲۱ ۸۸۰۱۴۶۴۸ - ۰۲۱ ۸۸۶۳۴۰۰۸

www.olgou.ir

Email:olgou@olgou.ir

نشانی: تهران، خیابان جلال آل احمد، روبه‌روی بیمارستان شریعتی، شماره ۳  
تمامی حقوق این اثر متعلق به مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت است.  
مسئولیت دیدگاه‌های بیان شده در این تک نگاشت بر عهده مؤلفان محترم است.

## پیشگفتار

تعیین مبانی، ارکان، چارچوب و مسیر پیشرفت کشور در نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران باید با مشارکت گسترده و حضور همه جانبه دانشمندان، محققان، نخبگان دانشگاهی و حوزوی و جوانان این مرز و بوم صورت گیرد. به گواه تاریخ و تجارب گذشته، پیشرفتی همه جانبه و پایدار خواهد بود که مبانی اسلامی و اقتضائات ایرانی در آن توأمان مورد توجه باشد.

اینک مرکز الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت در آستانه اتمام سه سال تلاش‌های علمی، تخصصی و فکری درباره پیشرفت اسلامی ایرانی، برگزاری نشست‌های علمی و تخصصی، تاسیس اندیشکده‌های مرکز، انتشار صدها مقاله ارزشمند و تهیه نقشه راه تدوین الگو و انجام برخی از مراحل آن، در نظر دارد با هدف تولید دانش و گسترش و تعمیق ادبیات موضوعی در حوزه الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، آثاری را به صورت تک نگاشت‌های علمی فاخر منتشر نماید. تک نگاشت نوشتاری تخصصی و نیمه مبسوط است که توسط یک پژوهشگر خبره در یک موضوع خاص نگاشته می‌شود. تک نگاشت از نظر حجم و محتوا حد فاصل مقاله و کتاب است و نویسنده با پردازش و تحلیل یافته‌ها و مطالعات تخصصی پیشین و افزودن یافته‌های پژوهشی جدید خود و تحلیل جامع و منسجم آنها افق‌های تازه‌ای را در زمینه مورد بررسی می‌گشاید.

سلسله تک نگاشت‌های الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت که در مجلدات مختلف منتشر می‌شوند، حاصل تلاش جمعی از استادان، اندیشمندان و محققان دانشگاهی و حوزوی است که مراحل مختلف نگارش، ارزیابی، ویراستاری، تدوین و انتشار را با نظارت متخصصان و اهل فن گذرانده است و در اختیار صاحب‌نظران قرار می‌گیرد. در پایان از مساعدت‌ها و تلاش‌های ارزنده نویسندگان تک نگاشت‌ها و داوران و مراکز مختلف علمی و پژوهشی که ما را در تهیه، تدوین و انتشار این سلسله یاری رساندند، تقدیر و تشکر می‌شود. امید است این محتوای علمی بتواند افق‌های نو و روشنی را در پیش چشم متخصصان دانشگاهی و حوزوی بگشاید و هر روز در طی مسیر تدوین و تحقق الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت گام‌های بلندتر و استوارتری برداشته شود.



## فهرست

چکیده..... ۴  
مقدمه..... ۹

### فصل اول

مفهوم پیشرفت..... ۱۱  
پیشرفت اسلامی ایرانی..... ۱۲  
ابعاد پیشرفت یک جامعه..... ۱۳  
ایجاد اجماع میان دیدگاه‌های گوناگون: تفکر سیستمی..... ۱۹

### فصل دوم

روش شناسی سیستم‌های نرم..... ۲۳  
تفکر سیستمی نرم..... ۲۳  
روش شناسی سیستم‌های سخت..... ۲۵  
روش شناسی سیستم‌های نرم..... ۳۰

### فصل سوم

روش شناسی سیستم‌های نرم در عمل..... ۳۹  
مقدمه..... ۳۹  
روش شناسی سیستم‌های نرم: گام‌های ۱ و ۲ (شناخت)..... ۴۰  
گام ۳: انتخاب..... ۴۰  
گام ۴: مدل‌سازی..... ۴۴  
گام ۵: هم‌سنجی..... ۵۰  
گام ۶ و ۷: تغییر و انجام کنش‌های مرتبط..... ۵۰  
روش شناسی سیستم‌های نرم در عمل..... ۵۱

### فصل چهارم

الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، یک مسئله نرم..... ۷۱  
مقدمه..... ۷۱  
توسعه‌ی دینی..... ۷۲  
توسعه‌ی اجتماعی - فنی..... ۷۳



۷۳	توسعه‌ی نظری
۷۴	توسعه‌ی منابع انسانی
۷۵	توسعه‌ی ارزشی و فرهنگی
۷۵	توسعه‌ی سیاسی
۷۶	توسعه‌ی اقتصادی
۷۷	یافته‌های فصل

#### فصل پنجم

۷۹	جمع‌بندی
۷۹	مقدمه
۷۹	طراحی الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت
۶۱	منابع



### چکیده

الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، یک برنامه راهبردی و کلان جهت رسیدن از وضع موجود به وضع مطلوب است. چنانچه دستیابی به الگوی اسلامی ایرانی را یک دغدغه یا به بیان بهتر یک مسئله بدانیم، همانند تمامی مسائل در یک موقعیت مسئله مطرح می‌گردد. موقعیت مسئله دستیابی به الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، یک موقعیت بد ساختار است زیرا نمی‌توان به‌درستی موقعیت مسئله را توصیف نمود یا به بیان بهتر، شرح موقعیت مسئله خود یک مسئله است. چنین موضوعی ریشه در تعدد جناح‌های فکری و همچنین کنش‌های مقصودمند انسان‌ها دارد، لذا استفاده از رویکردهای کمی نظیر مهندسی سیستم‌ها دارای کارایی اندکی می‌باشد. در نوشتار پیش رو، پژوهشگران استفاده از روش‌شناسی سیستم‌های نرم که یک روش‌شناسی شناخته‌شده و پرکاربرد در حوزه مسائل انسانی است را به‌عنوان رویکردی جهت حل این مسائل پیشنهاد می‌دهند. این رویکرد در تکیه‌نگاشت، به‌صورت مفصل مورد بررسی قرار گرفته است.

**واژه‌های کلیدی:** سیستم‌های نرم، روش‌شناسی سیستم‌های نرم، الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت، روش‌های حصول اجماع